

BOK- RECENSIONER

Tonårsskola i utbildnings- samhälle

Några studier i amerikansk pedagogik.

TORSTEN HUSÉN. *Almqvist & Wiksell*, Stockholm. Pris 6: 75.

Många av de upplysningar författaren ger i detta häfte på 89 sidor har han redan framlagt i sin bok från förra året, *Skolan i ett föränderligt samhälle*. Här koncentrerar han sig dock på högstadieskolan (high school) dvs. årskurserna 9—12. Han betonar och exemplifierar de oerhört stora skillnader i standard som föreligger i USA mellan de kommunalt drivna skolorna i fråga om undervisningsmetoder, elev- och lärarstandard m.m. I redogörelsen för den ideologi och de principer som ligger bakom skolornas organisation och reformförsök stannar han för sådant som knyter an till de åsikter som han själv företräder.

Man står tvekan om värdet av en sammanhållen klass, där man inom klassens ram undervisar eleverna i sju olika grupper efter deras studienivå och undrar om det är möjligt för elever med ordinär begåvning i de här aktuella åldrarna att tillgodogöra sig en undervisning arrangerad som föreläsningar för klasser på upp till 100 elever. Tydligt spelar för närvarande frågan om uppspårandet och utbildandet av begåvningsreserven en utomordentligt stor roll, men några sakliga uppgifter om utvecklingen av dem som misslyckats finns ej. Man

saknar även uppgifter om försök att väga för- och nackdelarna mot varandra av den förlängda skoltiden och de sammanhållna klasserna för de 30—50 % som är normalbegåvade men alls ej lagda för studier. Traditionsbundenhet och identifikation med den egna familjen tycks uppfattas såsom negativa egenskaper, om de förekommer inom de lägre socialgrupperna och risken för mindre forcerat reformeringstempo, mellan generationerna, som sannolikt kunnat undvikas genom ett mindre forcerat reformeringstempo diskuteras ej. Husén nämner bl. a. att den förlängda skolpliktstiden indirekt bidrar till att öka ungdomsbrottsligheten. Däremot finns ej ett ord om den säkert betydligt mycket större gruppen elever, där missanpassningssymtomen riktar sig inåt, mot individen själv i form av insufficienstillstånd och neuroser som kan bli bestående för hela livet.

Boken är närmast ett reportage med utblickar som fångat författarens intresse. Den är lättläst och underhållande och kan med behållning läsas även av dem som ej alls är speciellt insatta i frågor rörande pedagogik eller skolorganisation.

A.-L. Annell

Bioteknologi bland kontors- personal

En rad av den moderna människans sjukdomssymptom kan föras tillbaka till en bristande anpassning till den artificiella miljö hon numera lever i. Bioteknologiska undersökningar har visat att en anpassning av arbetsmiljön till människans krav och en instruktion av människan om vad arbetssituationen kräver, kan verka mycket avlastande.

Ett intressant bidrag till denna diskussion har lämnats i *Socialt Tidsskrift*, där specialläge *Anna Louise Schleisner* och sekretaer *Jørgen Wedebye* lämnar en redogörelse för en undersökning i det Statistiske Departement i Köpenhamn. Man har

gjort en analys av arbetsställningen och arbetssättet hos 288 befattningshavare vid detta verk. Man fann därvid att praktiskt taget alla, närmare bestämt 97,7 % av männen och 98,8 % av kvinnorna hade en felaktig arbetsställning och att det i allmänhet var flera olika anmärkningar som kunde riktas mot denna. 147 personer, d. v. s. c:a 50 %, led också av led- och muskelsmärter i större eller mindre utsträckning. Från undersökningsmaterialet hade dock primärt undantagits samtliga med tidigare manifesterad sjukdom i dessa organ.

Genom tillmötesgående från verket kunde en korrektion av arbetsplatserna utföras och personalen instrueras om det för dem bästa arbetssättet. Ett år senare kontrollerades att korrektionerna verkligen genomförts och ytterligare ett halvt år senare bedömdes resultatet. Det visade sig då att de flesta var mycket nöjda och endast 24 personer hade fortfarande smärter eller trötthetssymptom. Ett försök att objektivt värdera resultatet genom att jämföra antalet sjukdagar i led- och muskelsjukdomar före och efter korrektionerna genomfördes. Det visade emellertid inga säkra skillnader, vilket förklarades med bl. a. metodologiska svårigheter och den korta observationstiden.

Även om det således inte objektivt kunnat fastställas att en minskad sjuklighet blivit följden av de vidtagna åtgärderna, har undersökningen dock flera intressanta aspekter. Felaktiga arbetsmiljöer och arbetsställningar är tydligen mycket vanliga. Att detta också upplevs av personalen synes verifierat av att denna i så stor utsträckning och i allmänhet med tacksamhet accepterar korrektioner och ännu ett halvt år senare uttrycker en positiv inställning till de genomförda förändringarna. Dessa förhållanden har ett stort humanitärt och sannolikt också ett stort produktionsekonomiskt värde.

J. B.